

گفت وگو با رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در چین

شاکله شرقی

جمهوری خلق چین علاوه بر آنکه یکی از قدرت‌های بزرگ اقتصادی جهان و پرجمعیت‌ترین و وسیع‌ترین کشورهاست، یک ویژگی بارزتری هم دارد که از ویژگی‌های دیگرش پیشی دارد؛ تنوع فرهنگی و اجتماعی. این کشور با داشتن قدمت دیرین فرهنگی، یکی از کشورهایی است که توانسته است الگوهای زیادی در جهان به وجود آورد و جریان‌های فرهنگی متعددی را راهبری کند. نعمت الله ایران‌زاده رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در چین درباره موضوعات مختلف فرهنگی میان ایران و چین، سخن گفته است که می‌تواند برای فعالان حوزه‌های مختلف در ارتباط با این کشور، راهگشا باشد.

✦ آقای دکتر ایران‌زاده! به نازگی شاهد برپایی دومین مجمع تمدنی و بین‌المللی لانگجو با شعار «تبادلات و یادگیری متقابل، الگویی برای پیشرفت بشر» بودیم که هیأتی از فرهنگستان هنر کشورمان و همچنین رایزنی فرهنگی ایران نیز در آن شرکت داشتند؛ حضور در این مجمع تمدنی چه رهاوردهایی برای ایران داشته است؟

در دومین مجمع لانگجو بیش از ۳۰۰ مهمان چینی و خارجی از بیش از ۶۰ کشور و منطقه از باستان‌شناسان، نویسندگان و پژوهشگران تاریخ و هنر حضور داشتند و رئیس محترم فرهنگستان هنر جمهوری اسلامی ایران را دو عضو پیوسته و استاد برجسته هنر جنابان علی رجبی و عبدالحمید قدیریان همراهی می‌کردند. هنرشناسان و دانشمندان، در باره موضوعاتی همچون «بازتولید تمدن: باستان‌شناسی و تنوع تمدن از منظر جهانی»، «خلاقیت ادبیات - ظنین ادبیات جهان و توسعه جامعه بشری» گفتگوهای عمیقی داشتند. حضور در چنین مجامعی، امکانی فراهم می‌سازد تا تاریخ درخشان تمدنی و فرهنگی ایران به باستان‌شناسان و پژوهندگان جهانی و چینی نشان داده شود و گفت وگوهای دویا چندجانبه با هنرورزان و استادان فرهنگ و هنر انجام گیرد.

شدنی نیست.

برگزاری نمایشگاه‌های بزرگ و باشکوه فرهنگی و هنری با شرکت کشورهای مختلف جهان، امری خجسته، اثرگذار، سازنده و آرام‌بخش است و از دل این برنامه‌هاست که صنعت گردشگری و تبادلات هنری و فرهنگی و دوستی با جای جای جهان شکل و اوج می‌گیرد. ما برای معرفی ارزش‌های فرهنگی، ادبی و فلسفی خویش باید در جوامع و رویدادهای فرهنگی جهان، حضور و ظهور فعال و بایسته‌ای داشته باشیم و با افتخار، گنجینه‌های فکری و معنوی خود را به جهانیان معرفی کنیم؛ ضمن اینکه از داشته‌های ارزشمند فرهنگی و هنری دیگران نیز بیاموزیم و بر ثروت اندیشگانی خود بیفزاییم.

به قول زنده یاد امین‌پور:

عمر اندک و فرصت خموشی بسیار
تلخ است سکوت، گفت و گویی بکنیم

✦ در ادامه اشاره‌ای به وضعیت فرهنگی امروز چین داشته باشید.

در کل می‌توان گفت فرهنگ و فرهنگ‌سازی در چین در دو دهه اخیر، رشد چشمگیری داشته است. سینما، انتشار کتاب، موسیقی، اجرای سیاست‌گفتگوی تمدن‌ها و فرهنگ‌ها برای ساختن دنیایی مشترک و انسانی، اهمیت دادن به ورزش و سلامت همگانی، تأکید بر تلاش جمعی برای ساختن کشور، نظم و انضباط، مبارزه با فساد اداری و نهادینه کردن قانونمندی و پاسخگویی، تقویت گردشگری و تعاملات جهانی، برگزاری همایش‌های بزرگ جهانی برای معرفی فرهنگ و هنر و تاریخ این کشور و احترام به گردشگران خارجی و ایجاد فضای صمیمی گفتگو با آنان، برگزاری جشنواره‌های گوناگون با پررنگ کردن عناصر سنتی و نیم‌نگاهی به عناصر بین‌المللی و داشتن برنامه‌های متنوع برای اوقات فراغت نسل جدید به‌ویژه نوجوانان و جوانان، از اهمیت بی‌نظیری برخوردار است. چینی‌ها اصولاً مردمی کم‌سخن، فروتن، صمیمی و در عین حال جدی و اهل کار و تلاش خستگی‌ناپذیر و قانع هستند. در کار و بار دیگران دخالت نمی‌کنند. چندان تماس چشمی با فرد روبه‌رو ندارند و به تمام معنا، سرشان در کار خودشان است. به هر بنای تاریخی یا موزه‌ای که سر بزیند، انبوهی از نونهالان و دانش‌آموزان را می‌بینید که آمده‌اند تا با ریشه‌های فرهنگی و تاریخی خود آشنا شوند. هم به دلیل کنترل دقیق و کارآمد و هم ایجاد، تقویت و هدایت فرهنگ عمومی، امنیت در این کشور بسیار بالاست؛ میزان سرقت بسیار کم و ناچیز است و بانوان تقریباً با مزاحمت خیابانی مواجه نمی‌شوند. به جرأت می‌توان گفت که نظم، ادب،

از اهداف برگزاری این مجمع، تمرکز بر میراث فرهنگی، ادبیات و هنر و یادگیری متقابل بین تمدن‌هاست و ایران و چین که جزو تمدن‌های هزاره هستند، با سابقه گرانسنگ چند هزار ساله می‌توانند راهبردهای ابتکاری برای تمدن جهانی به ارمغان آورند و پیام صلح و دوستی و آزادی و رهایی را در پرتو آثار هنری خلاقانه و ابتکاری، فریاد سایر ملت‌ها بیاورند.

✦ برپایی رویدادهای فرهنگی و همچنین حضور پررنگ در رویدادهای خارجی، چه نقشی در توسعه روابط ایران با دیگر کشورهای آسیایی از جمله چین ایفا می‌کند؟

پاسخ به این پرسش را با این بیت بلند و باشکوه مولانا آغاز می‌کنم که فرمود:
آفتی نبود بتر از ناشناخت
تو بر یار و ندانی عشق باخت
ما در جهان سوء فهم‌ها و سوء تفاهم‌ها به سر می‌بریم. از سوی دیگر، زیست انسانی با چالش‌های چند بعدی، پیچیده و چند مجهولی مواجه است. امپراتوری رسانه در صدد هویت‌زدایی از کرامت و هویت انسانی، به‌ویژه هویت و شاکله شرقی است. اندیشه‌های پسااستعماری همچنان در خدمت خودکامگان و زراندوزان و قصابان کودک‌کش و قاتلان زنان و مردان آزدیخواه و مظلوم است. در چنین میدان اندیشگانی، اجتماعی و روابط پراز آب‌هام، گوهر معرفت و حکمت و هنر و زیبایی و ادبیات غنی و سرشار از پیام‌های جهانی انسان‌ساز و بازشناسی و شناساندن عناصر مقوم فرهنگ بشری، با هر ابتکار و کاری، ارزش دو چندان و در حکم آب زندگانی است. برگزاری رویدادها و جشنواره‌های هنری و برپایی نمایشگاه آثار خلاقانه، تاباندن نور معنا و ژرفا به زوایای زندگی مادی است. بنابر این فرهنگ‌ورزی بدون درک و دریافت عمیق از ضرورت‌ها و اقتضانات گفتمان فرزاندگی و اصالت‌های ریشه‌دار همسو با منافع بشری،

آرامش و وجدان کاری، در جای جای زندگی آنان هویداست. چینی‌ها مدام در حال آموختن و یادگیری هستند. سرانته مطالعه آنان بالاست؛ حدود ۹۰ درصد از مردم به اینترنت و فضاهای مجازی و زیست بوم‌های آموزشی، آموزشی و ادبیات آنلاین دسترسی دارند. رونق سینمای ملی و محلی رو به فزونی است و بیش از ۸۰ درصد از تولیدات سینمایی و انیمیشن مورد استفاده آنان، چینی، و کمتر از ۲۰ درصد فیلم‌ها خارجی است.

مسئولان و مردم چین چه نگاهی به ایران و فرهنگ ایرانی دارند؟

بیش از دو هزار سال، دو ملت صاحب تمدن بزرگ، از طریق جاده ابریشم با هم داد و ستد داشته‌اند. این پیشینه تمدنی، اسباب دوستی و مهرورزی مردمان دو کشور بوده و خواهد بود. شرکت‌های چینی زیادی در ایران مشغول فعالیت هستند. تعداد زیادی از استادان ایرانی در دانشگاه‌های این کشور در حال تدریس و تحقیق و اجرای طرح‌های پژوهشی مشترک هستند. حدود سه هزار دانشجوی ایرانی در دانشگاه‌های معتبر با تراز بالای جهانی در چین در حال تحصیل هستند و این موارد، فرصت‌های خوب و بی‌بدیلی برای معرفی ایران است. تعدادی از فیلم‌های سینمایی ایران در شبکه‌های تلویزیونی اینجا پخش شده است. موضوع استکبارستیزی و مقاومت ملی در برابر زیاده‌خواهی‌های آمریکا نیز یکی از وجوه مشترک فرهنگی ایران و چین است و دیده می‌شود که در فضای مجازی، رویدادهای فرهنگی و سیاسی ایران با دقت و حس تحسین دنبال می‌شود. بنابراین هرچه داد و ستدها و رفت و آمدهای سیاسی، فرهنگی و اقتصادی بیشتر شود، این شناخت، گسترده‌تر و عمیق‌تر خواهد شد.

✘ جنابعالی به عنوان رایزن فرهنگی ایران در چین، در مسیر فعالیت‌های خود با چه چالش‌هایی روبرو هستید؟
مردم اندر حسرت فهم درست.

✘ فعالیت‌های نمایندگی فرهنگی ایران در چین، به خصوص با تأکید بر اقدامات اخیر چه دستاوردهایی برای کشورمان داشته است؟

چاپ و نشر چند اثر مهم: خون دلی که لعل شد (خاطرات مقام معظم رهبری)، هنر و زیبایی از دیدگاه شهاب الدین سهروردی، سرگذشت هنر در تمدن اسلامی: موسیقی و معماری؛ آموزش زبان فارسی به چینی، ترجمه گام اول به زبان چینی؛ نمایش و برگزیده شدن دو فیلم ایران در هفدهمین جشنواره بین‌المللی فیلم کودکان چین به نام‌های بیرو لوپتو، تولید سی ویدئوی کوتاه درباره بزرگان

ادبیات کلاسیک با زیرنویس چینی و انتشار آن‌ها در فضای مجازی چین، برگزاری بزرگداشت روز حافظ، نظامی گنجوی و سعدی، برگزاری دو دوره المپیاد زبان و ادبیات فارسی با شرکت دانشجویان زبان و ادبیات فارسی دانشگاه‌های سراسر چین، نکوداشت ایران‌شناسان و استادان و محققان فارسی و ایران‌شناسی چین، حمایت از کرسی‌های زبان و ادبیات فارسی و ایران‌شناسی با حضور ارزنده سه استاد ایرانی، درخشش هفت فیلم کوتاه ایرانی در دهمین جشنواره فیلم کوتاه آسیا و کسب دو مقام در جشنواره فیلم کوتاه در چین، برگزاری کلاس‌های آزاد زبان و ادبیات فارسی و فرهنگ ایرانی برای دانشجویان سایر رشته‌ها، نقد فیلم «بچه‌های آسمان» در دانشگاه پکن، برگزاری کارگاه جغرافیای فرهنگی و ایران‌شناسی در برخی از دانشگاه‌ها، رصد و پایش محیط و نگارش و ترجمه بیش از یکصد و بیست جستار برای پایگاه تخصصی جامعه و فرهنگ (سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی) به منظور شناساندن فرهنگ و تحولات فرهنگ چین به نخبگان ایرانی، برگزاری نمایشگاه شکوه پارس در قصر شهر ممنوع، موزه شانگهای، و در روزهای آینده در موزه سین کیانگ (هر کدام به مدت سه ماه به ۲۱۶ اثر از ایران باستان و از گنجینه بی‌نظیر موزه ملی ایران)، برگزاری دورسوم گفت و گوی دینی اسلام و دانیسم در تهران و برنامه‌ریزی برای برگزاری دور چهارم در چین در معبد ماو شاون، برنامه‌ریزی برای برگزاری دور پنجم گفت و گوی خانواده و زنان بین ایران و فدراسیون بانوان چین، امضای سند مبادلات آموزشی علمی و فرهنگی بین سازمان فرهنگ و وزارت فرهنگ و گردشگری، امضای تفاهم‌نامه همکاری فرهنگستان هنر ایران و چین، شرکت در همایش‌ها و هم‌اندیشی‌ها، برگزاری نمایشگاه کتاب و روز فرهنگی ایران در نمایشگاه بین‌المللی کتاب، برگزاری مناسبت‌های نوروز و شب یلدا برای ایرانیان و ایران‌شناسان، حضور قاریان ممتاز ایرانی در مساجد چین، برگزاری نمایشگاه منبت، تذهیب و نگارگری با حضور هنرمندان ایرانی، اعزام شخصیت‌های علمی و هنری و فرهنگی چین به ایران، تولید ده قسمت مستند از جاذبه‌های گردشگری ایران، همکاری در تولید مستند طعم زعفران در جهان، ترجمه پنج اثر به چینی از آثار فرهنگی و ادبی جدید در قالب طرح ترجمه آثار کلاسیک دو کشور و همکاری در ترجمه پنج اثر از چینی به فارسی و....

✘ وضعیت کرسی‌های آموزش زبان فارسی و در ابعاد کلی‌تر، میزان استقبال چینی‌ها از زبان و ادبیات فارسی به چه شکل است؟
آموزش زبان و ادبیات فارسی در دانشگاه

پکن، سابقه‌ای حدوداً هفتاد ساله دارد و اولین نسل استادان ایرانی که اینجا حضور داشته‌اند، بزرگانی چون علامه دکتر سیدجعفر شهیدی، دکتر دبیرسیافی و دکتر بختیار بوده‌اند. علاوه بر دانشگاه پکن، در سال‌های اخیر در ۱۳ دانشگاه دیگر، رشته زبان فارسی یا زبان و ادبیات فارسی راه اندازی شده و فعالیت آنان با قوت و قدرت ادامه دارد. این دانشگاه‌ها عبارتند از: دانشگاه زبان‌های خارجی شانگهای، دانشگاه زبان‌های خارجی پکن، دانشگاه اقتصادی و تجارت چین، دانشگاه زبان‌های خارجی شی آن، دانشگاه زبان‌های خارجی تیان جین، دانشگاه زبان‌های خارجی خه به، دانشگاه شی خه زه، دانشگاه جی لین، دانشگاه زبان‌های خارجی و تجارت خارجی گوانگ دونگ، دانشکده حرفه‌ای معاصر لین شیا و دانشگاه زبان‌های پکن. معمولاً این دانشجویان باید یک سال از تحصیل خود را در یکی از دانشگاه‌های ایران بگذرانند و این موضوع، به شناخت دقیق‌تر آنان از ایران امروز، کمک شایانی می‌کند.

در اکثر این دانشگاه‌ها علاوه بر استادان بومی، از حضور استادان ایرانی نیز بهره می‌برند. در دانشگاه پکن آقای دکتر بهادر باقری از دانشگاه خوارزمی و در دیگر دانشگاه‌ها، دکتر طباطبایی از دانشگاه شهید بهشتی، خانم دکتر عباسی از تربیت مدرس، دکتر میرزایی از دانشگاه بین‌المللی امام خمینی قزوین و یا استادان ایرانی ساکن چین حضور دارند و چینی‌ها از حضور این استادان، بسیار استقبال می‌کنند و قدر می‌دانند و بر صدر می‌نشانند.

در طول سالیان، بسیاری از آثار ارزشمند ادبی قدیم و معاصر ما به همت این استادان چینی ترجمه شده است. منابع درسی فراوانی نیز تألیف کرده‌اند. در دانشگاه پکن، این رشته تا مقطع دکتری دانشجویی می‌پذیرد و رقابت خوب و سازنده‌ای بین آنان برای بهره‌بردن از استادان ایرانی شکل گرفته که به امر تبادلات فکری و فرهنگی بین دو زبان و دو کشور کمک شایانی می‌کند. تا کنون پنج دوره کنفرانس ایران‌شناسی در دانشگاه پکن برگزار شده و ششمین کنفرانس احتمالاً در سال آینده برگزار خواهد شد. به‌زودی ترجمه فارسی چکیده مقالات و همچنین مقالات برتر این کنفرانس‌ها را در ایران منتشر خواهیم کرد.

در طول سال‌های گذشته، رایزنی فرهنگی سفارت ج. ا. ایران در چین، با این کرسی‌ها، ارتباطات گرم و سازنده‌ای داشته است؛ از جمله: معرفی و پیشنهاد استادان ایرانی به آنان، برگزاری برنامه‌های فرهنگی و ادبی مانند بزرگداشت سعدی، نظامی و حافظ، برگزاری چهار دوره المپیاد دانشجویی

زبان و ادبیات فارسی، تهیه برخی منابع مورد نیاز آنان، دعوت از استادان چینی برای شرکت در همایش‌های بین‌المللی ایران و از همه مهم‌تر، پیگیری ترجمه صد کتاب کلاسیک از فارسی به چینی و بالعکس با شرکت استادان این گروه‌ها که همچنان ادامه دارد و امسال خوشبختانه هشت مورد از این کتاب‌ها منتشر شد و به‌زودی آیین رونمایی از انتشار خمسه نظامی گنجوی را برگزار خواهیم کرد.

در کل می‌توان گفت کرسی‌های زبان فارسی در این دانشگاه طبق برنامه‌ای که دارند، رواج و رونق خوب و امیدبخشی دارد و یکی از فرصت‌های بسیار ارزشمند ارتباطات فرهنگی و علمی بین دو کشور محسوب می‌شود و امید است که با حمایت بیشتر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، شاهد حضور بیشتر استادان ایرانی و تقویت علمی کرسی‌ها باشیم.

✦ به اتکای تجربه‌ای که از حضور در چین و اطلاعاتی که از جامعه چین به واسطه مراوده با آنان کسب کرده‌اید، زمینه‌های لازم برای صادرات محصولات فرهنگی - هنری ایران به این کشور فراهم است یا همچنان با اما و اگرهایی در این راستا روبه‌رو هستیم؟ اگر بله، شما چه پیشنهادی برای کسب موفقیت بیشتر در این زمینه دارید؟

بزرگی اقتصاد چین و درآمد سرانه رو به رشد آن،

از جمله دلایلی است که بسیاری از کشورها و شرکت‌ها را به این بازار علاقه‌مند نموده و باعث شده یک فضای رقابتی شدید برای حضور در این بازار شکل گیرد. بنابراین، با این فضا و در چارچوب سیاست کلان توسعه با کیفیت بالای چین، کالاها و خدماتی می‌توانند در بازار این کشور حضور داشته باشند که از کیفیت لازم برخوردار بوده، قیمت رقابتی داشته و در بین حجم انبوه محصولات موجود در بازار متمایز باشند. می‌توان گفت محصولات فرهنگی و هنری ایران، به شرط رعایت مؤلفه‌های یاد شده، توان و قدرت حضور در بازار چین را دارند؛ خصوصاً با در نظر داشتن اینکه این محصولات از ویژگی متمایز بودن برخوردارند. اصلی‌ترین شروط برای شکل دادن صادرات پایدار و موفق در حوزه محصولات فرهنگی و هنری به چین، موارد ذیل است:

- بزرگی مقیاس: تولید کنندگان کوچک و متوسط، به‌تنهایی توانایی حضور در این بازار بزرگ را ندارند و ضروری است تحت مدیریت واحد و در قالب یک مجموعه بزرگ و توانمند برای صادرات این اقلام برنامه ریزی شود.

- برنامه صادراتی (Export Plan) این محصولات برای بازار چین در داخل کشور تهیه شود.

- برنامه بازاریابی در چین با کمک شرکت‌های

تخصصی این حوزه تدوین شود. این برنامه، باید شامل مواردی از جمله شناسایی شبکه‌های توزیع، قوانین و مقررات مرتبط به‌ویژه در حوزه گمرکی، فروش از طریق خرده‌فروشی، تجارت الکترونیک، بسته‌بندی و تبلیغات باشد.

✦ نگاه چینی‌ها، به‌خصوص فعالان فرهنگی و مسئولان فرهنگی آنان به روابط فرهنگی و هنری

با دیگر کشورها، از جمله ایران چیست؟

سیاست و برنامه کلی فعالان و مسئولان فرهنگی چین، گسترش روابط فرهنگی و علمی با سراسر جهان است. این سیاست هم در سویه دولتی آن، و هم در قالب گفتگوها و تعاملات مردم با مردم دنبال می‌شود. بودجه‌ای که برای این امر اختصاص داده می‌شود، هنگفت و کارساز است. چین هم خوب سرمایه‌گذاری می‌کند و هم سودآوری چشمگیری از این امر دارد. تقریباً می‌توان گفت که برنامه‌های بین‌المللی آنان در عرصه‌های مختلف فرهنگی و هنری تعطیلی ندارد و از هر فرصتی برای ایجاد گفت و گو و داد و ستد فرهنگی بهره می‌برند و به‌جد می‌توان گفت سیاست درهای باز چین، در این عرصه نمود جدی و درخشانی دارد. برگزاری سال فرهنگی با روسیه ۲۰۲۴ را در همین ارتباط می‌توان رویداد مهمی تلقی کرد. برنامه‌ریزی برای سال فرهنگی ۲۰۲۶ با جمهوری اسلامی

ایران، حائز اهمیت و التفات سیاستگذاران فرهنگی خواهد بود و در دستور کار است.

✦ درخصوص تجربه خود چینی‌ها از صادرات محصولات فرهنگی هم به نکاتی اشاره بفرمایید.

چین با روابط چندجانبه‌ای که با کشورهای مختلف دارد، می‌کوشد با استفاده از ابزارهای مختلف و روزآمد، فرهنگ و فلسفه دیرین خود را به جهان معرفی کند. برای نمونه، گروه‌های موسیقی و اپرای سنتی چین در سراسر جهان حضور می‌یابند. ورزش تایچی چین در تمام دنیا شناخته شده و طرفداران بیشماری دارد. فعالیت‌های دوجانبه نیز با جدیت دنبال می‌شود و در قالب برنامه‌های هفته فرهنگی چین در کشورهای مختلف اجرا می‌شود. میراث فرهنگی و یافته‌های جدید باستان‌شناسی چین در موزه‌های جای جای جهان به نمایش درمی‌آید. در سالیان اخیر، چین به‌خصوص بر دیپلماسی مردم با مردم تکیه و تأکید فراوانی دارد. مرکز متخصصان خارجی ساکن پکن (BOTC) نیز همواره برای معرفی میراث فرهنگی چین به استادان و متخصصان خارجی ساکن این کشور، برنامه‌های مستمری دارد.

✦ ایرانیان مقیم چین چه وضعیتی دارند و بیشتر در چه قشر و گروه‌هایی فعالیت دارند؟ رابطه ریزنی فرهنگی کشورمان با ایرانیان مقیم چین چگونه است؟

منت خدای را، همه ایرانیان مقیم، مایه نازش و سربلندی و جزو خوشنمانان جامعه چین هستند و هر صنف ورسته و دسته، از وجوهی از ایران عزیز، آینه داری و نمایندگی می‌کنند.

استادان و محققان ایرانی با طرفیت بیش از سیصد نفر در چین، می‌توانند پل ارتباطی نخبگانی بین دانشگاهیان هر دو کشور باشند. برای استفاده شایان از این ظرفیت، ضروری است ساختارهایی بین مبدا و مقصد ایجاد شود و این اراده هر دو طرف را می‌طلبد. نهادهای علمی و فناوریانه و مراکز دانشگاهی، از تجارب زیسته علمی نخبگان ایرانی حاضر در چین، می‌توانند در داخل کشورمان به بهترین وجه بهره ببرند؛ به شرط آنکه اسبابی برای حضور بزرگی و غرور و شخصیت آنان فراهم گردد. این به برنامه‌ریزی راهبردی و سرمایه‌گذاری و اعطای تسهیلات نخبگانی و گشودگی در برابر اندیشمندان و دانشی‌مردان، بازبسته است. تشویق اعضای هیأت علمی به برقراری ارتباط با کشورهای خارجی از جمله چین و حضور در مجامع دانشگاهی و شرکت در رویدادهای سطح عالی به قصد آگاهی از پیشرفت‌های

علمی و ارتباط با نخبگان و دانشمندان و انعکاس تحولات و یافته‌ها به جامعه علمی و تحقیقاتی کشور، به شکوفایی و رونق خواهد انجامید.

در چین حدود سه هزار دانشجو از ایران در مقاطع مختلف و البته بیشتر در رشته‌های علوم پزشکی تحصیل می‌کنند و سرمایه‌های انسانی بی‌نظیری هستند که در زمره با استعدادترین‌ها و کوشاترین‌ها هستند که رنج مهاجرت را برای کسب دانش و بینش پذیرفته‌اند تا با اغتنام فرصت، به عنوان متخصصان و پزشکان و محققان به کشورمان برگردند و منشأ خدمات عمومی و تخصصی باشند.

تاجران ایرانی هم از خوشنام‌ترین گروه‌های ایرانی مقیم در چین هستند. پاس حرمت همه عزیزان، گرمی و ضروری است. نکته‌ای هم بایسته یادآوری است که شروع مهاجرت از ایران به چین به دهه هشتاد برمی‌گردد؛ بنابراین آرام آرام نسل دوم ایرانی در چین در حال شکل‌گیری است.

✦ ریزنی فرهنگی کشورمان چگونه می‌تواند از همراهی ایرانیان مقیم چین برای دست‌یابی به دیپلماسی فرهنگی و توسعه روابط خود بهره بگیرد؟

هر مقام مسئولی که در گسترش مناسبات و پیوندهای فرهنگی و انتقال میراث تمدنی و علمی، کمر خدمت بر میان بسته است، فراتر از روابط محدود و چارچوب‌ها، بایسته و شایسته است که به‌راستی و صمیمانه از همه ایرانیان نمایندگی کند و جایگاه والای انسان ایرانی را آینه داری کند. راز کامیابی را در چنان نگاه فراگیر و ملی و انسانی می‌دانم و بی‌گمان نسبت فیروزی و کارآمدی، بدان باز بسته است.

خوشبختانه تعامل ریزنی فرهنگی با ایرانیان محترم مقیم چین در سطح خوب و نویدبخشی است. برنامه‌های ملی فرهنگی و دینی در ریزنی با حضور گرم آنان برگزار می‌شود. ایرانیان مقیم چین با تخصص‌ها، تجربیات و آشنایی دیرین خود با جامعه بزرگ چین، مطمئناً می‌توانند یار و یاور ما در تعمیق و گسترش روابط فرهنگی با چین باشند و ما نیز در حد توان و فرصت، از این امکان ارزنده بهره برده و می‌بریم. برای نمونه، حضور مکرر گروه موسیقی «اکسیر عشق» در برنامه‌های فرهنگی سفارت و یا برنامه‌هایی که با حضور دوستان چینی داریم، بسیار جذاب و تأثیرگذار بوده است. حضور استادان زبان و ادبیات فارسی نیز در برنامه‌های فرهنگی ما بسیار مغتنم و سودمند است. ما از دانش و تجربه ارزشمند دوستان ایرانی بدون توجه به گرایش‌ها یا سلاقی سیاسی و اعتقادی

آنان، با افتخار بهره می‌بریم و آنان را همکاران و همفکران خود می‌دانیم. مطمئناً اکثر این دوستان، دغدغه‌های فرهنگی دارند و دوست دارند در معرفی ارزش‌های تمدنی و فرهنگی ایران با چین، قدمی یا قلمی بردارند و با ما همکاری و همفکری کنند.

✦ از آنجایی که بر چین نظام فرهنگی و سیاسی غیردینی حاکم است، تلاش برای توسعه تعاملات فرهنگی با این کشور، از دریچه گفت‌وگوی ادیان فایده و کارکردی دارد؟

به قول زنده یاد قیصر امین پور:

به چشم بد مردمان، عین خوبی است
که من هر چه دیدم ز چشم تو دیدم...

دهانم شد از بوی نام تو لبریز

به هر کس که گل کفتم و گل شنیدم.

بخش عمده‌ای از ایران هراسی و چین هراسی در هر دو کشور به نشناختن و درست نشناختن برمی‌گردد. بایسته گفت و گو، گشودگی، پیوستگی، درک لایه‌های پنهانی، آشنایی با کهن‌الگوهای ذهنی و رفتاری و شناختی و زدودن غبارها و تعصب‌ها و قرار گرفتن در میانه است و حرمت نهادن به باورها و آیین‌ها و در عین حال، استقبال از گفت و گوی روشمند و سازنده به قصد ساختن جامعه‌ای بر بنیاد صلح و دوستی و ارزش‌های انسانی. طرح داشته‌های فرهنگی و تمدنی و دینی در مجامع نخبگانی و تبیین مفاهیم والای انسانی و ارزش‌ها در چنین ساحتی، با اقبال و پذیرش روبه‌رو خواهد شد. تفکر اسلامی و اندیشه خردگرایی شیعی و آرمان‌خواهی و فضیلت‌طلبی ایرانی و مکتب اسلامی - ایرانی، امکان و ظرفیت ژرفی برای گفت و گوی دوجانبه و چندجانبه با صاحبان ادیان و اندیشمندان و دانشمندان و باورمندان چینی و جاهای دیگر دارد. برگزاری سه دور گفت و گوی دینی اسلام و دأنو و چند دور گفت و گوی خانواده و زنان و برگزاری کنفرانس کنفوسیوس و سعدی و سایر کارگاه‌های فکری و فلسفی، به توسعه تعاملات و بازشناسی میراث تمدنی و فرهنگی خواهد انجامید.

علی‌رغم تصویر و تصور خاصی که نسبت به چین در کشور ما ایجاد شده، چین از گفتگوهای فرهنگی و بین‌ادیانی استقبال می‌کند. به‌ویژه فرهنگ تائوئیسم برای آنان جایگاه ویژه‌ای دارد. ممکن است این تعاملات در سطح عموم مردم، جایگاه و موضوعیت خاصی نداشته باشد؛ اما در مجامع فرهنگی و دانشگاهی، معمولاً باب این گفتگوها باز است؛ مقالات فراوان در این عرصه منتشر می‌شود و می‌توان برنامه‌های دوجانبه در چین و ایران با محوریت گفت و گوی دینی بین اسلام و تائوئیسم یا اندیشه‌های کنفوسیوس ترتیب داد.